

OVERSIGT / KOMPENSATIONSMULIGHEDER FOR DE FORSKELLIGE HANDICAPGRUPPER

VÆRKTØJET TIL
SAGSFREMSTILLING

INDHOLD /

MAINSTREAMING
AF HANDICAPOMRÅDET

INTRODUKTION	03
BEVÆGELSESHANDICAP	04
SYNSHANDICAP	06
HØRE- OG TALEHANDICAP	08
ASTMA OG ALLERGI	10
LÆSE- OG SKRIVEHANDICAP	12
KOGNITIVE HANDICAP	14
PSYKISK SYGDOM	16

INTRODUKTION

Har du først afklaret, at en sag indeholder et handicapaspekt, f.eks. ved hjælp af "Tjeklisten: Hvor finder jeg typisk handicapaspektet i en sag?" kan du bruge denne oversigt til at afklare, hvilke områder kommunen bør være særligt opmærksomme på at kompensere. Hensigten med denne oversigt er at give et overblik over kommunens forskellige kompensationsmuligheder i forhold til de enkelte handicapgrupper.

Denne oversigt giver et generelt overblik over de funktionsnedsættelser, der knytter til sig de forskellige handicapgrupper og kommunens forskellige kompensationsmuligheder.

For at få uddybet den konkrete kompensation henvises til baggrundsmaterialet og projektets øvrige værktøjer, der kan læses på www.handicapmainstreaming.dk.

Det er i øvrigt en god idé at opsøge viden hos handicaporganisationer, videnspersoner eller videnscentre.

For mennesker med psykisk sygdom og mennesker med kognitivt handicap kan funktionsnedsættelsens omfang variere meget. Derfor er det særligt vigtigt at være opsøgende over for disse handicapgrupper ved at spørge de pågældende og deres handicaporganisationer til råds.

MENNESKER MED BEVÆGELSESHANDICAP

Mennesker med nedsat funktionsevne i muskler og/eller led i arme, ben eller krop.

Beskrivelse af funktionsnedsættelsen

Mennesker med bevægelsehandicap kan have nedsat kraft eller funktionsevne i muskler og led i arme, ben og krop. Det indebærer, at de kan være gangbesværede eller have problemer med at gribe om/ holde om eller løfte genstande.

Personlige kompensationsmuligheder

Mennesker med bevægelsehandicap kan kompensere for deres handicap ved at bruge kørestol, rollator eller stok. Nogle behandles med medicin og fysisk træning. Og nogle kan have gavn af at benytte hjælpemidler i dagligdagen.

Andre kompensationsmuligheder

Fysisk tilgængelighed

Det fysiske miljø bør indrettes tilgængeligt både ude og inde. Ude-arealer som veje, fortove, naturstier og pladser bør indrettes med fast belægning, være skridsikre og niveaufri. Der bør være handicap-parkeringspladser. Inden døre bør der ligeledes være fast og skridsikker belægning og niveaufri adgang. Er der niveauforskel, bør der være elevator eller rampe. Bygninger bør være forsynet med handicaptolet og brede døre. Inventar i bygningen skal placeres i passende højde, så det kan betjenes fra en kørestol. Døre og knapper skal være lette at betjene. Trapper skal have gelændere.

Information og formidling

Mennesker, der har nedsat funktionsevne i arme og/eller hænder, kan ikke anvende mus i forbindelse med brug af computer. Det er derfor vigtigt, at kommunens hjemmeside er tilgængelig, hvilket indebærer, at den er konstrueret på en måde, der gør det muligt at manøvrere rundt på hjemmesiden uden brug af mus, men i stedet ved hjælp af tastaturet eller andre former for hjælpemidler.

Deltagelse og inddragelse

Politikformuleringsprocesser, sociale og kulturelle arrangementer, f.eks. borgermøde, dialogmøder m.v. bør planlægges, så de er tilgængelige for alle, således at mennesker med bevægelsehandicap kan deltage.

Social tilgængelighed

Når man kommunikerer ansigt til ansigt med en borger med et bevægelsehandicap, bør man tage hensyn til den andens handicap. Det kræver, at man tilegner sig viden om, hvordan man bedst tager hensyn til personen i en kommunikationssituation. For eksempel bør man tale direkte og i øjenhøjde med den anden.

MENNESKER MED SYNSHANDICAP

Mennesker som er blinde eller svagsynede.

Beskrivelse af funktionsnedsættelsen

Mennesker med synshandicap har i større eller mindre grad svært ved at færdes og orientere sig, især i ukendte omgivelser. Alt efter graden af synsnedsættelse kan de have problemer med at læse trykt skriftligt materiale m.v.

Personlige kompensationsmuligheder

Alt efter graden af synsnedsættelse kan der kompenseres for handicappet ved at bruge briller, skærmlæser, lydmedier, punktskrift, mobilitystok, førerhund m.v.

Andre kompensationsmuligheder

Fysisk tilgængelighed

Borgere med synshandicap har behov for en enkel og logisk opbygning af miljøer – både ude, det vil sige på fortove, pladser, stier m.v. og inde i bygninger. Der kan f.eks. skabes følbare og synlige markeringer ved hjælp af variation i materialer, ledelinjer, opmærksomhedsfelter og trappegelændere. Skilte og betjeningsknapper bør være tilføjet taktil information. Ved fodgængerfelter, elevatorbetjening og betjeningsautomater bør der være lydsignal og vejledning.

Information og formidling

Alt visuelt og skriftligt materiale bør suppleres med elektronisk materiale, lydfil eller punktskrift. Det er vigtigt, at kommunens hjemmeside er tilgængelig, således at den kan læses via en skærmlæser.

Deltagelse og inddragelse

Politikformuleringsprocesser, sociale og kulturelle arrangementer, f.eks. borgermøde, dialogmøder m.v. bør planlægges, så de er tilgængelige for alle, således at mennesker med synshandicap kan deltage. Skriftligt materiale i forbindelse med arrangementet bør være tilgængeligt elektronisk, som lydfil eller i punktskrift.

Social tilgængelighed

Når man kommunikerer ansigt til ansigt med en borger med et synshandicap, bør man tage hensyn til den andens handicap. Det kræver, at man tilegner sig viden om, hvordan man bedst tager hensyn til personen i en kommunikationssituation. For eksempel skal man være opmærksom på, om man har personens opmærksomhed og tale direkte til personen.

MENNESKER MED HØREHANDICAP

Mennesker som er døve, døvblevne og hørehæmmede.

Beskrivelse af funktionsnedsættelsen

Mennesker med hørehandicap kan have svært ved at kommunikere med andre mennesker på grund af deres hørehandicap.

Personlige kompensationsmuligheder

Mennesker med hørehandicap kan kompensere for deres handicap ved at bruge høreapparat, få en Cochlear Implant operation eller ved brug af forskellige tolkeformer.

Andre kompensationsmuligheder

Fysisk tilgængelighed

I bygninger bør der være gode visuelle orienteringsmuligheder (f.eks. via skiltning), god akustik og en hensigtsmæssig belysning.

Information og formidling

Det er vigtigt at viderebringe al information både mundtligt og skriftligt. Lydsignaler bør suppleres med visuelle signaler. Desuden bør der være teleslyngeanlæg, FM-system og mikrofon/højtaleranlæg. Sørg for, at der er en tolk til stede, hvis det er nødvendigt at viderebringe vigtig eller store mængder af information.

Deltagelse og inddragelse

Politikformuleringsprocesser, sociale og kulturelle arrangementer, f.eks. borgermøde, dialogmøder m.v. bør planlægges, så de er tilgængelige for alle, således at mennesker med hørehandicap kan deltage.

Social tilgængelighed

Når man kommunikerer ansigt til ansigt med en borger med et hørehandicap, bør man tage hensyn til den andens handicap. Det kræver, at man tilegner sig viden om, hvordan man bedst tager hensyn til personen i en kommunikationssituation. For eksempel skal man være opmærksom på, om man har personens opmærksomhed, at man har valgt et roligt sted for samtalen, og at man taler klart og tydeligt.

MENNESKER MED ASTMA OG/ELLER ALLERGI

Mennesker med astma, kontaktallergi og/eller fødevareallergi.

Beskrivelse af funktionsnedsættelsen

Astma er en lungesygdom, der giver hoste, åndenød og vejrtrækningsproblemer. Allergi er en reaktion på stoffer (allergener), der findes i omgivelserne eller i fødevarer. Allergi kan påvirke luftvejene, huden, øjnene, fordøjelsen m.v.

Personlige kompensationsmuligheder

Mennesker med astma og/eller allergi tager evt. medicin som forebyggelse eller behandling. Mennesker med allergi bør undgå at komme i kontakt med de pågældende allergener.

Andre kompensationsmuligheder

Fysisk tilgængelighed

Bygningsmaterialer bør være allergivenlige. Der bør være effektiv udluftning og god ventilation. Tæpper og allergifremkaldende planter bør undgås. Der bør være god og grundig rengøring med uparfumerede og allergitestede rengøringsmidler. Kæledyr med pels bør ikke medtages i bygningen.

Information og formidling

Man bør vælge en trykkeproces i forbindelse med trykning af skriftligt materiale, der ikke fremkalder allergi på grund af lugt eller kontaktallergi ved berøring.

Deltagelse og inddragelse

Politikformuleringsprocesser, sociale og kulturelle arrangementer, f.eks. borgermøde, dialogmøder m.v. bør planlægges, så de er tilgængelige for alle, således at mennesker med astma og allergi kan deltage. F.eks. bør møder og arrangementer afholdes steder fri for allergener, ligesom der bør være mulighed for at undgå bestemte fødevarer.

Social tilgængelighed

Når man kommunikerer ansigt til ansigt med en borger med astma eller allergi, bør man undgå at bære pels, medbringe husdyr med pels, bruge parfume eller andre allergener.

MENNESKER MED LÆSE OG SKRIVEHANDICAP

Mennesker der er ordblinde, læsesvage m.v.

Beskrivelse af funktionsnedsættelsen

Mennesker med læsevanskeligheder kan i større eller mindre grad have svært ved at tilegne sig skriftligt informationsmateriale såvel som at skrive og stave.

Personlige kompensationsmuligheder

Mennesker med læse og skrivevanskeligheder kan kompensere for handicappet ved f.eks. at bruge software, der kan oplæse elektronisk tekst eller søge hjælp via funktioner som stavekontrol, ordbøger m.v.

Andre kompensationsmuligheder

Fysisk tilgængelighed

I bygninger bør der være en grafisk oversigt over bygningen. Ligeledes bør der være en enkel og tydelig skiltning med billeder/symboler.

Information og formidling

Information bør tilbydes via forskellige medier: skriftligt, elektronisk eller via lydfile. Skriftligt materiale skal være logisk opbygget og skrevet i et enkelt og letforståeligt sprog. Tekster kan understøttes af billeder, illustrationer m.v.

Deltagelse og inddragelse

Politikformuleringsprocesser, sociale og kulturelle arrangementer, f.eks. borgermøde, dialogmøder m.v. bør planlægges, så de er tilgængelige for alle, således at mennesker med læse og skrivehandicap kan opnå det fulde udbytte.

Social tilgængelighed

Når man kommunikerer ansigt til ansigt med en borger med et læse- og skrivehandicap, bør man tage hensyn til den andens handicap. Det kræver, at man tilegner sig viden om, hvordan man bedst tager hensyn til personen i en kommunikationssituation. For eksempel skal man være opmærksom på at formidle information på forskellige måder og via forskellige former for medier. Det er vigtigt at udvise tålmodighed og være opmærksom på, om den anden forstår informationen.

MENNESKER MED KOGNITIVE HANDICAP

F.eks. mennesker med udviklingshæmning, autisme, ADHD eller mennesker med hjerneskade, f.eks. demens, epilepsi, afasi m.v.

Beskrivelse af funktionsnedsættelsen

Et kognitivt handicap kan indebære hukommelses-, koncentrations-, forståelses- og indlæringsproblemer og dermed vanskeliggøre social kommunikation og socialt samspil med andre. Mennesker med udviklingshæmning, eller som har en hjerneskade, vil derfor ofte have vanskeligheder i forhold til at forstå, opfatte, fortolke, huske, planlægge og orientere sig.

Personlige kompensationsmuligheder

Kompensation kan f.eks. bestå i personlig og praktisk hjælp, social og specialpædagogisk bistand, specialundervisning, ledsagelse, træning, beskyttet beskæftigelse, samværs- og aktivitetstilbud, botilbud m.v.

Andre kompensationsmuligheder

Fysisk tilgængelighed

Det fysiske miljø bør indrettes, så det skaber genkendelighed og overblik. Bygninger og udearealer bør indrettes enkelt og logisk. Og der bør være en enkel og tydelig skiltning med billeder og piktogrammer.

Information og formidling

Information bør tilbydes via forskellige medier. Tilbyd læs-let versioner af skriftligt informationsmateriale inkl. billeder og illustrationer, der underbygger forståelsen af indholdet. Vær desuden opmærksom på denne gruppes behov i forhold til design af kommunens hjemmeside.

Deltagelse og inddragelse

Politikformuleringsprocesser, sociale og kulturelle arrangementer, f.eks. borgermøde, dialogmøder m.v. bør planlægges, så de er tilgængelige for alle, således at mennesker med kognitive handicap kan deltage. For eksempel bør kommunen gennem en opsøgende strategi sikre, at mennesker med kognitive handicap og deres organisationer inddrages og høres. Man skal desuden være opmærksom på, at mennesker med kognitive handicap ofte kan have behov for trygge rammer og/eller en ledsager eller støtteperson for at kunne deltage i arrangementer.

Social tilgængelighed

Når man kommunikerer ansigt til ansigt med en borger med et kognitivt handicap, bør man tage hensyn til den andens handicap. Det kræver, at man tilegner sig viden om, hvordan man bedst tager hensyn til personen i en kommunikationssituation. For eksempel skal man være opmærksom på at formidle information på forskellige måder og forklare problemstillinger ved at bruge forskellige sansekanaler. Desuden skal man være opmærksom på at kommunikere på en enkel måde, signalere ro og overblik og udvise tålmodighed.

MENNESKER MED PSYKISK SYGDOM

F.eks. mennesker med angst, depression, fobier, skizofreni, personlighedsforstyrrelser m.v.

Beskrivelse af funktionsnedsættelsen

Mennesker med psykisk sygdom kan have svært ved at klare sig socialt og praktisk i kortere eller længere perioder. En psykisk sygdom kan indebære, at det kan opleves som svært at indgå i relationer til andre mennesker. Det kan evt. indebære, at man undgår at deltage i sociale og kulturelle aktiviteter.

Personlige kompensationsmuligheder

Nogle mennesker med psykisk sygdom modtager behandling, socialpsykiatrisk støtte, praktisk bistand eller andre former for kompensation for at kunne fungere i hverdagen. Andre lever et hverdagsliv uden kontakt til behandler systemet og de socialfaglige tilbud.

Andre kompensationsmuligheder

Fysisk tilgængelighed

Kommunen bør indtænke psykisk syge borgeres behov i forhold til bygningers indretning og ruminddeling, hvilket skal give god plads og mulighed for tilbagetrækning fra andre. Farver og materialevalg bør skabe genkendelighed og overblik.

Information og formidling

Kommunen bør sikre, at informationer når ud til mennesker med psykisk sygdom, bl.a. ved at kontakte bosteder, væresteder, institutioner m.v.

Deltagelse og inddragelse

Politikformuleringsprocesser, sociale og kulturelle arrangementer, f.eks. borgermøde, dialogmøder m.v. bør planlægges, så de er tilgængelige for alle, således at mennesker med psykisk sygdom kan deltage. For eksempel bør kommunen gennem en opsøgende strategi sikre, at mennesker med psykisk sygdom og deres organisationer inddrages og høres. Man skal desuden være opmærksom på, at nogle mennesker med psykisk sygdom har behov for en kontaktperson, som støtter dem i at deltage i forskellige aktiviteter.

Social tilgængelighed

Når man kommunikerer ansigt til ansigt med en borger med en psykisk sygdom bør man tage hensyn til den andens handicap. Det kræver, at man tilegner sig viden om, hvordan man bedst tager hensyn til en personen i en kommunikationssituation. For eksempel skal man være særligt opmærksom på at være åben, lyttende, tålmodig, rummelig og nærværende.

Udgiver: Center for Ligebehandling af Handicappede

Tekst: Linda Bendix & Inger Hindhede Kjær / Layout: Designbolaget

Folderen kan hentes på www.handicapmainstreaming.dk og www.clh.dk

**CENTER FOR LIGEBEHANDLING
AF HANDICAPPEDE**

Bredgade 25F, 4. sal
1260 København K
Tlf.: 33 11 10 44

Mail: clh@clh.dk
Web: www.clh.dk

